

Dosarul nr. 2ra-1177/2023
2-21186661-01-2ra-22082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud: A.Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: A.Panov, A.Braga, V.Mihaila)

DECIZIE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursului declarat de Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Breahnă Marin împotriva lui Vrabii Gheorghe cu privire la încasarea prejudiciului moral rezultat din infracțiune și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 17 decembrie 2021, avocatul Crețu Radu Cezar, în interesele reclamantului Breahnă Marin a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Vrabii Gheorghe cu privire la încasarea prejudiciului moral rezultat din infracțiune și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul Breahnă Marin a indicat că, potrivit sentinței Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, dosar nr.XXXXX din 18.08.2021 s-a stabilit, că Vrabii Gheorghe prin acțiunile sale intenționate a comis huliganism agravat și vătămarea intenționată medie a integrității corporale și anume: aflându-se în preajma localului „Stoliizza” situată pe adresa XXXXX, urmărind scopul pricinuirii vătămarilor corporale cet. Breahnă Marin, acționând intenționat, împreună și de comun acord cu persoanele în privința cărora cauza a fost disjungată, din intenții huliganice, fără nici un motiv întemeiat i-au aplicat acestuia multiple lovituri cu mâinile și picioarele asupra corpului, provocându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 08.06.2019 vătămare corporală medie.

A notat că, la data de 01 noiembrie 2021 a expediat în adresa pârâtului o notificare, prin care a solicitat compensarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 80 000 lei în beneficiul lui Breahnă Marin în termen de 5 zile din momentul recepționării notificării, prin transmiterea fizică a banilor către ultimul sau la biroul avocatului, Crețu Radu Cezar.

Reclamantul a menționat că, notificarea din 01.11.2021 a fost recepționată de pârât la 08.11.2021, fapt confirmat prin avizul poștal, însă până în prezent acesta nu a dat nici un răspuns și nu a achitat vreo sumă bănească în favoarea reclamantului.

A declarat că, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 08.06.2019, anexat la materialele cauzei penale, la cet. Breahnă Marin s-au constatat vătămări corporale exprimate prin XXXXX, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

A comunicat că Vrăbii Gheorghe fiind audiat în cadrul cauzei penale, și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii și a confirmat că i-a aplicat părții vătămate, Breahnă Marin o lovitură cu piciorul în partea corpului, la coaste.

A susținut reclamantul că, în rezultatul acțiunilor ilegale comise de Vrăbii Gheorghe, i-au fost cauzate leziuni corporale, care se califică ca vătămare corporală medie.

A relatat reclamantul că, urmare a faptei prejudiciabile săvârșite de Vrăbii Gheorghe i s-a cauzat un prejudiciu moral enorm. Și-a pierdut sănătatea, cu atât mai mult că nu poate vorbi clar. A pierdut încrederea în societate și mereu trăiește cu un sentiment de frică. Mai mult, a menționat că Vrăbii Gheorghe nu s-a apropiat și nu și-a prezentat scuze, nu s-a interesat de starea sănătății sale și nici nu s-a oferit să-l ajute cu cheltuielile suportate pentru tratament.

A relatat reclamantul că, în urma loviturilor aplicate a fost supus la suferințe fizice și psihice, astfel se atestă un raport direct de cauzalitate între activitatea infracțională descrisă și prejudiciul nepatrimonial suportat.

A indicat Breahnă Marin că în calitate de prejudiciu moral urmează a fi încasată suma de 80 000,00 lei, din contul lui Vrăbii Gheorghe în beneficiul său, deoarece mărimea prejudiciului este suficientă pentru a acoperi suferințele morale cauzate părții vătămate, ținând cont de semnificația valorilor sociale lezate și prejudiciul efectiv lezat.

A solicitat încasarea din contul pârâtului Vrăbii Gheorghe în beneficiul său a prejudiciului moral rezultat din infracțiune în mărime de 80 000,00 lei cât și cheltuielile de judecată, pentru asistență juridică, în mărime de 7 000,00 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iulie 2022 a fost admisă parțial acțiunea. S-a încasat de la Vrăbii Gheorghe în beneficiul lui Breahnă Marin, prejudiciul moral rezultat din infracțiune în mărime de 10 000,00 lei (zece mii lei) și cheltuielile de judecată formate din cheltuieli pentru asistența juridică în mărime de 7 000,00 lei (șapte mii lei). S-a încasat de la Vrăbii Gheorghe, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 300,00 lei (trei sute lei). În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.

La 11 august 2022 Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Crețu Radu Cezar, a depus cererea de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iulie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Breahnă Marin și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iulie 2022.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că quantumul compensației pentru prejudiciul moral suferit de persoana vătămată urmează a fi evaluat, ținând cont de durata menținerii consecințelor vătămării, intensitatea durerilor fizice sau psihice, importanța valorii morale lezate pentru persoana vătămată, de măsura în care această

compensație poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacție, precum și de statutul social al persoanei vătămate.

Instanța de apel a conchis că instanța de fond just a menționat că, quantumul sumei solicitate de 80 000 lei cu titlul de prejudiciu moral, este unul excesiv, or, despăgubirea în cazul dat urmează să aibă un efect compensatoriu. Este de notat că la acordarea satisfacției echitabile, scopul nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei.

Instanța de apel a remarcat că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, potrivit căruia compensația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă un efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, iar cel care pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate și ca cale de consecință compensația acordată să reprezinte o satisfacție echitabilă prin restabilirea drepturilor încălcate și situația victimei înainte de cauzarea prejudiciului.

Ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată, instanța de apel a considerat că instanța de fond în mod just a despăgubit moral reclamantul prin încasarea în beneficiul acestuia a sumei de 10 000 lei.

Referitor la cheltuielile de judecată, instanța de apel a reținut că Breahnă Marin a fost reprezentat în instanța de judecată de avocatul Crețu Radu Cezar în baza mandatului nr. 1443878 din 15 septembrie 2021 (f.d. 5). Pentru acordarea asistenței juridice pe cauza respectivă, Breahnă Marin, în temeiul contractului a achitat avocatului Crețu Radu Cezar suma de 7000 lei, conform bonului de plată seria DAA nr. 29315552 din 24 septembrie 2021 (f.d.16).

Corespunzător, reieșind din practica judiciară în instanțele naționale și recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților din 30.03.2012 privind quantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, ținând cont de esența prezentei spețe, munca efectiv depusă de către avocat, precum și de faptul că cerințele lui Breahnă Marin au fost admise parțial, instanța de apel a considerat că suma de 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este una rezonabilă și proporțională, corespunzătoare circumstanțelor de fapt ale cauzei și susceptibilă compensării, menținând totuși hotărârea instanței în partea încasării sumei de 7000 de lei, conform art.373 alin.(6) din Codul de procedură civilă.

La 14 august 2023, Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu a declarat recurs împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și parțial a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, s-a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile legii, normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a apreciat arbitrar probele pertinente de către participanții la proces, iar concluziile instanței vizate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Recurentul a menționat că instanța de apel a ignorat prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă cât și art.1998 alin.(1), art.2025 alin.(6), art.2028 alin.(1), art.2036 alin.(1) și (2), art.2037 alin.(1) și (2) din Codul civil.

A relatat recurentul că urmează a fi apreciate critic constatările instanțelor inferioare, ori nu este clar și nu este motivată decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond de a micșora cuantumul prejudiciului moral de la 80 000 de lei la 10 000 de lei.

Mai mult ca atât, din conținutul deciziei instanței de apel se atestă superficialitatea examinării cauzei, or, în motivarea soluției sale, instanța de apel face referire la cheltuieli de judecată, precum că instanța de fond corect a redus din cheltuielile de asistență juridică de la 7000 de lei la 3000 de lei, pe când de fapt, instanța de fond a admis integral pretențiile reclamantului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și acel capăt al acțiunii nu a fost obiect al cererii de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la data de 26 aprilie 2023, expediată participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, la 16 iunie 2023, conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.5764 (f.d.99).

Confirmarea privind recepționarea acesteia de către Breahnă Marin la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul declarat de către Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu la 14 august 2023, este în termen.

Curtea Supremă de Justiție a expediat lui Vrabii Gheorghe copia recursului depus de către Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu, fiind recepționat de către intimat la 28 august 2023 (f.d. 111).

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (1) și (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, art. V, pct.1–9, pct.11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursul depus la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă, recursul declarat de către Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu, până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii acestuia, însă procedura de examinare conform noilor reglementări.

În conformitate cu prevederile art. 431 din Codul de procedură civilă examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu, este admisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu, întemeiat și care urmează a fi admis, cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. e) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe

Conform prevederilor art. 130, alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe ierarhic inferioare și confirmată de părți.

Din analiza sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, dosar nr. XXXXX din 18.08.2021 rezultă că vinovăția lui Vrabii Gheorghe, în comiterea infracțiunii imputate și anume prevăzut de art.287 alin. (2) lit.b) și art.152 alin.(2) lit.e) din Codul penal, a fost dovedită pe deplin.

Astfel, probatoriul acumulat în materialele dosarului demonstrează că prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, dosar nr. XXXXX din 18.08.2021 s-a stabilit, că Vrabii Gheorghe prin acțiunile sale intenționate a comis huliganism agravat și vătămarea intenționată medie a integrității corporale și anume: aflându-se în preajma localului „Stoliizza” situată XXXXX, urmărind scopul pricinuirii vătămărilor corporale cet. Breahnă Marin, acționând intenționat, împreună și de comun acord cu persoanele în privința cărora cauza a fost disjungată, din intenții huliganice, fără nici un motiv întemeiat i-au aplicat acestuia multiple lovituri cu mâinile și picioarele asupra corpului, provocându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX

din 08.06.2019 lui Breahnă Marin vătămare corporală medie, exprimate prin XXXXX și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

S-a constatat că lui Vrabii Gheorghe i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoarea aplicată lui Vrabii Gheorghe, fixându-i-se un termen de probă de 5 ani.

La 17 decembrie 2021, avocatul Crețu Radu Cezar, în interesele reclamantului Breahnă Marin a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Vrabii Gheorghe cu privire la încasarea prejudiciului moral provocat prin infracțiune estimat la suma de 80 000 de lei.

Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 12 iulie 2022 a admis parțial cererea de chemare în judecată, a încasat de la Vrabii Gheorghe în beneficiul lui Breahnă Marin, prejudiciul moral rezultat din infracțiune în mărime de 10 000,00 lei (zece mii lei) și cheltuielile de judecată formate din cheltuieli pentru asistența juridică în mărime de 7 000,00 lei (șapte mii lei). S-a încasat de la Vrabii Gheorghe, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 300,00 lei (trei sute lei). În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 26 aprilie 2023 a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iulie 2022.

Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu prin recursul înaintat a criticat soluția instanței de apel, menționând că instanța de apel nejustificat și fără a invoca vreun motiv a menținut hotărârea primei instanțe.

Problema de bază supusă controlului judecătoresc în fază de recurs constă în verificarea corectitudinii aplicării de către instanțele de judecată ierarhic inferioare a normelor de drept material ce reglementează instituția reparării prejudiciului moral cauzat în urma comiterii infracțiunii.

Pentru a elucida aspectele abordate în speță, instanța de recurs va raporta circumstanțele prezentate mai sus la normele de drept material ce reglementează raportul juridic dedus judecății.

Conform art.15 alin.(1) din Codul Civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Articolul 16 alin.(1) lit.g) din Codul civil, stipulează că apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

În baza art.21 din Codul civil, drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sînt apărute în cazurile și în modul prevăzut de prezentul cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Cu referire la fondul cauzei, Colegiul civil reține că obiectul juridic litigios constituie încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

În conformitate cu art.123 alin.(3) din Codul de procedură civilă, sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunțat sentința numai dacă aceste acte au avut loc și numai în măsura în care au fost săvîrșite de persoana în cauză.

Că Vrăbii Gheorghe este vinovat în comiterea infracțiunii este cert stabilit prin hotărâri judecătorești irevocabile, prin urmare acestea, având valoarea lucrului judecat, nu mai poate fi pus la îndoială sau contestat în cadrul unui proces civil, instanța civilă fiind în drept să se expună doar asupra efectelor sentinței penale.

Potrivit art.219 alin.(2),(3),(4) din Codul de procedură penală, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin: 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală; 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale. (3) Prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru: 1) tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia; 2) înmormântarea părții vătămate; 3) plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor; 4) executarea contractului de depozit al bunurilor. (4) La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Articolul 221 alin.(3) și (5) din Codul de procedură penală, prevede că în cererea de intentare a acțiunii civile se arată cauza penală în procedura căreia urmează să fie intentată acțiunea civilă, cine și către cine intentează acțiunea, valoarea acțiunii și cerința de despăgubire. Dacă este necesar, partea civilă își poate concretiza pretențiile. Persoana care nu a intentat acțiunea civilă în cadrul procesului penal are dreptul de a intenta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile.

Astfel, în conformitate cu art. 19 din Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform art.1998, alin.(1) și alin. (2) din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

La acest aspect instanța de recurs menționează că răspunderea delictuală civilă a persoanei, survine în cazul întrunirii cumulative a tuturor elementelor constitutive ale acesteia și anume fapta ilicită, vinovăția, consecințele prejudiciabile și legătura de cauzalitate între acestea, iar lipsa cel puțin a unui element exclude răspunderea delictuală civilă.

Colegiul civil notează că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Compoziția delictului civil include următoarele elemente (condiții):

prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcția de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

Obiectul prezentei cereri de chemare în judecată constituie încasarea de la Gheorghe Vrabii, în beneficiul lui Marin Breahnă, a prejudiciului moral în sumă 80000 lei, rezultat din infracțiune și compensarea cheltuielilor de judecată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că instanțele ierarhic inferioare la pronunțarea hotărârilor au apreciat suma prejudiciului moral în mărime de 10000,00 (zece mii) lei, deși quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor (Beylor v. Italia 28 mai 2002, Selmouni v. Franța 28 iulie 1999).

Totodată, la caz, se atestă că Vrabii Gheorghe i-a aplicat lui Breahnă Marin multiple lovituri cu mâinile și picioarele asupra corpului, provocându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 08.06.2019, vătămare corporală medie.

Astfel, prin cauzarea leziunilor corporale de către Vrabii Gheorghe prin multiplele lovituri cu mâinile și picioarele aplicate peste față și alte părți ale corpului lui Marin Breahnă i s-au cauzat suferințe fizice și psihice, stres și neliniște, stări apreciate ca fiind componente ale prejudiciului moral și care au legătură de cauzalitate între fapta ilicită și consecințele prejudiciabile.

Necătând la faptul că instanțele de judecată ierarhic inferioare corect au stabilit că Marin Breahnă este îndreptățit să solicite repararea prejudiciului moral cauzat de către Vrabii Gheorghe prin comiterea faptei ilicite, au dispus încasarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei, or, la caz nu a fost constatat și elucidat pe deplin gravitatea și nivelul de suferințe psihice și fizice suportate de Marin Breahnă, în special măsura în care mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat, să aducă o satisfacție echitabilă recurentului.

Pentru a elucidă acest aspect Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că mărimea concretă a compensației se determină, având la bază unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral și anume criteriul echității, care exprimă că suma adjudecată trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Potrivit jurisprudenței CtEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Cu referire la quantumul prejudiciului moral, Completul notează că în temeiul dispoziției art. 2036, alin. (1) și alin. (2) din Codul civil prevede că, în cazul în care

persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Instanța de recurs accentuează că cuantumul compensației acordate depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Prejudiciile morale pot fi temporare sau permanente. Leziunile sau vătămările permanente sunt resimțite de persoana vătămată toată viața și de aceea sunt mai grave. Intensitatea durerilor fizice sau psihice, de asemenea pot determina cuantumul despăgubirii.

Stabilind cuantumul compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de măsura în care această compensație poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacție.

Deși cuantificarea prejudiciului moral nu este supusă unor criterii legale de determinare, daunele morale se stabilesc prin apreciere, ca urmare a aplicării criteriilor referitoare la consecințele negative suferite de cei în cauză, în plan fizic, psihic și afectiv, importanța valorilor lezate, măsura în care acestea au fost lezate, intensitatea cu care acestea au fost percepute consecințele vătămării.

Toate aceste criterii se subordonează conotației aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă, corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs, astfel încât să nu se ajungă la o îmbogățire fără justă cauză a celui care pretinde daunele morale.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Reieșind din norma de drept procedural enunțată, instanța de recurs consideră că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au luat în calcul suferințele psihice și fizice reale suportate de apelantul-reclamant, care au fost enumerate pe parcursul examinării cauzei, și anume: fractura bilaterală a mandibulei în regiunea paramedian pe stânga și angulară pe dreapta cu deplasare, echimoză și edem posttraumatic al țesuturilor moi în regiunea frontală pe dreapta, excoriații a feței și capului, echimoză regiunea frontală pe stânga, excoriație la nivelul cotului stâng și genunchiului stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

În cadrul cauzei penale, Gheorghe Vrabii fiind audiat, și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii și a confirmat că i-a aplicat părții vătămate Marin Breahnă, o lovitură cu piciorul în partea corpului, la coaste. Distinct din cele constatate, este cert

că Marin Breahnă a suportat un prejudiciu fizic și anume fracturarea mandibulei, cât și un prejudiciu moral.

La caz, există o sentință în privința lui Gheorghe Vrabii, care descrie toate circumstanțele, iar decizia instanței de apel privind micșorarea cuantumului prejudiciului moral de la 80000,00 lei la 10000,00 lei, nu este motivată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că instanța de apel urma să dea apreciere prejudiciului moral prin prisma proporționalității suferințelor psihice și fizice suferite de către Marin Breahnă, deoarece fractura XXXXX în 2 locuri creează disconfort și care este de durată în timp.

Respectiv, reieșind din normele legale în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că nici instanța de fond nici instanța de apel nu au stabilit corect suma ce urmează a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral.

Cu referire la argumentul recurentului Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu invocat în cererea de recurs, precum că instanța de apel eronat în motivarea deciziei a considerat că suma de 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este una rezonabilă și proporțională, însă a menținut hotărârea instanței de fond în partea încasării sumei de 7000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că instanța de apel a apreciat suma de 3000 de lei ținând cont de esența prezentei spețe, munca efectiv depusă de avocat, însă a menținut hotărârea instanței de fond din motivul că apelantului Marin Breahnă nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces, conform prevederilor art.373 alin.(6) din Codul de procedură civilă.

Respectiv, reieșind din normele legale în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că nici instanța de fond nici instanța de apel nu au stabilit corect suma ce urmează a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral, din care considerente aceasta urmează a fi modificat.

Astfel, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral cauzat lui Breahnă Marin cauzat prin fapta ilicită, instanța de recurs va ține cont de durata menținerii consecințelor vătămării, importanța valorii morale lezate, de măsura în care această compensație poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacție, precum și de statutul social al persoanei vătămate, apreciind suma de 50 000 lei ca fiind rezonabilă și echitabilă în raport cu prejudiciul moral suportat de către Breahnă Marin. Or, cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor (Baylor v. Italia 28 mai 2002, Selmouni v. Franța 28 iulie 1999, cauza Demicoli v. Malta 27 august 1991, §49).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că compensația solicitată de Breahnă Marin, în mărime de 80 000 lei, este exagerată în raport cu prejudiciul moral suportat cauzat prin fapta ilicită și este apreciată ca fiind un venit nejustificat.

În circumstanțele relatate decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond urmează a fi modificate cu încasarea cuantumului despăgubirii morale în mărime de 50 000 lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate lui Breahnă Marin precum și fiind corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea

Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa constantă (cauza Șarban vs Republica Moldova și cauza Ceaicovschi vs Republica Moldova).

Ținând cont de considerentele de mai sus, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va modifica decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond în partea reparării prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 442, art. 444 și art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Breahnă Marin, reprezentat de avocatul Radu Cezar Crețu.

Se modifică decizia din data de 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din data de 12 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Breahnă Marin împotriva lui Vrabii Gheorghe cu privire la încasarea prejudiciului moral rezultat din infracțiune și cheltuielilor de judecată, după cum urmează:

Se încasează de la Vrabii Gheorghe în beneficiul lui Breahnă Marin prejudiciul moral provocat prin infracțiune în sumă de 50 000 (cincizeci mii) lei.

În rest, decizia din data de 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din data de 12 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi